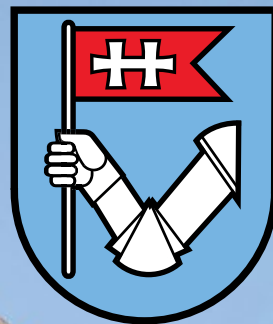

Radničné noviny

Mesačník pre všetkých, ktorí majú radi Nitru

September 2023 3. číslo / 5. ročník

Noviny pre
slabozrakých

Letné akcie na námestí
pritiahli tisíce ľudí

Krátke správy

Nitra má nového hlavného architekta, je ním Milan Csanda

Hlavným architektom Nitry a súčasne šéfom Útvary hlavného architekta na nitrianskej radnici sa stal od 15. augusta. Vo funkcii nahradil Viktora Šabíka, ktorý zastával tento post takmer štyri roky. Csanda uspel vo výberovom konaní, do ktorého sa prihlásili ešte dvaja ďalší uchádzači. „Mojou ambíciou je vniesť ucelenosť pohľadu vnímania problematiky územného plánovania vo vzťahu postavenia developer a občan mesta ako aj jeho celkového významu v kontexte rozvoja Nitry,“ povedal nový hlavný architekt.

Nitra a Kroměříž sú partnermi už 50 rokov

Pri tejto príležitosti sa zástupcovia oboch miest dohodli na obnovení partnerstva k 1. decembru, kedy je výročie podpísania partnerskej zmluvy. V ďalšom období chcú zamerať aktivity, ktoré vyplývajú z partnerstva najmä na obyvateľov oboch miest. Cieľom je, aby boli českí a slovenskí obyvatelia informovaní o partnerstve a aktívne sa zúčastňovali podujatí. Spoločným cieľom bude budovať dlhodobé aktivity, ktoré budú zaujímavé pre všetky vekové kategórie.

Požiadajte o dotácie na kultúrne podujatia alebo obnovu pamiatok

Uzavierka podávania žiadostí o dotácie na kultúru a kreatívny priemysel a kultúrne pamiatky a pamätihodnosti na rok 2024 je do 15. októbra. Záujemcovia podávajú žiadosť elektronicky cez nitra.egrant.sk. Podrobné informácie o jednotlivých výzvach nájdete na www.nitra.sk.

Nitrania najazdili na bicykli viac ako 50 tisíc kilometrov

Tímy aj jednotlivci si svoje jazdy do práce a z práce zaznamenávali od 1. do 30. júna. V Nitre sa do desiateho ročníka kampane Do práce na bicykli zapojilo 336 ľudí. Dokopy najazdili 50 289 kilometrov, z toho Peter Mydlár z tímu Oranžový šíp sám najazdil 1045 kilometrov a získal tak prvé miesto za najväčší počet najazdených kilometrov. Najúspešnejší tím OnlySons najazdil viac ako 3200 kilometrov.

Opravy na Chrenovej

Počas leta mesto opravilo stojisko smetných nádob na Nábřeží mládeže 15. Zároveň obnovilo chodník. Nové stojisko pribudlo na Lomnickej 30. V rámci zmluvy, ktorá bola uzatvorená na sumu 15 866,53 eur, vrátane DPH, tiež obnovilo chodníky na Dlhej 86 a Štiavnickej 17.

Na jeseň čaká Nitru celomestská deratizácia

Začne sa 22. septembra a potrvá do 30. októbra. Ide o každoročnú aktivitu, ktorej cieľom je predchádzať vzniku a šíreniu prenosných ochorení. Aké sú povinnosti fyzických a právnických osôb pri jej zabezpečení?

Fyzické osoby sú povinné deratizovať v pivničných priestoroch rodinných domov, v priestoroch pri chovoch hospodárskych zvierat, na skládkach komunálneho a rastlinného odpadu, v okolí žump a kanalizačných vpustí.

Právnické a fyzické osoby oprávnené na podnikanie sú povinné zabezpečiť deratizáciu vo vlastných alebo prenajatých priestoroch prostredníctvom deratizačných firiem, ktoré sú odborne spôsobilé vykonávať deratizáciu v zmysle platných predpisov. Zároveň sú povinné na požiadanie mesta nahlásiť firmu, ktorá deratizáciu vykonala.

Osoby a firmy oprávnené na výkon deratizácie sú povinné po ukončení termínu celomestskej deratizácie zaslať na Mestský úrad v Nitre, Odboru životného prostredia zoznam osôb, ktoré vykonali deratizáciu, a to do 30. novembra. Takisto sú povinné riadiť sa pokynmi a harmonogramom mesta Nitry.

Dokončenie

EDITORIÁL

Milí čitatelia,

dokončili sme septembrové číslo Radničných novín. Vychádza neskôr, ako ste zvyknutí, a to z viacerých dôvodov, ktorými by som vás nerád zaťažoval. Noviny však vyšli a my veríme, že postupom času sa dokážeme nastaviť na pravidelné vydávanie periodika začiatkom mesiaca.

Dokončili sme šnúru letných podujatí v rámci Nitrianskeho kultúrneho leta. Zaspomínať si na to, ako to celé leto v meste žilo, môžete pohľadom na náš fotoriport. Dokončila sa aj sezóna na kúpalisku. Pre zvýšenie cien ale aj pre nepriaznivé počasie nastal paradox, že tržby síce boli na približne rovnakej úrovni ako vlani, návštevníkov však bolo o polovicu menej. Aj o tom sa dočítate v novinách.

Dokončili sa aj dve veľké investičné akcie, ktoré stáli stovky tisíc eur a na ktoré netrpezlivo čakali takmer všetci – lávka cez železnicu a tenisová hala na Chrenovej. Ďalšie dve, budovy kreatívneho centra v Kine Palace a v areáli kasární a revitalizácia Starého parku sa v týchto týždňoch tiež blížila ku koncu. Okrem veľkých projektov mesto pracuje na množstve ďalších investičných akcií: zoznam práve rozpracovaných ale aj plánovaných investícií nájdete tiež na našich

stránkach.

Tam, kde sa niečo dokončuje, čosi nové sa hneď aj začína. A tak, ako napríklad školáci dokončili svoje prázdninové plány, 14 mestských škôl a 28 škôlok sa počas dvoch mesiacov oddychu nachystali na nový školský rok, aby prebehol bez problémov.

Dokončujeme aj prípravu na predčasné parlamentné voľby, ktoré sú mimoriadne náročné na organizáciu a zabezpečenie. Doladiť milión detailov, aby voliči mohli prísť do 72 volebných miestností v Nitre, je pritom zrejme to najľahšie (i keď kolegom, ktorí majú prípravu volieb na starosti, pri tomto tvrdení vyskočí obočie po strop). Skutočnou záťažovou skúškou bude to, čo vypadne z volebných urien vo volebnú noc. Chodte voliť, aby niekto iný nedokončil vaše sny a plány. Šťastnú ruku.

Tomáš Holúbek, šéfredaktor

Obsah

4 – 7

Financie – tvorba rozpočtu, úver

8 – 11

Meníme Nitru

12

Otvorenie školského roku

16

Revitalizácia areálu Martinského vrchu

18

Kultúrne leto – fotoriport

19

Príkrmovanie zvierat je medvedou službou

20 – 21

Jesenné upratovanie

24

Najstaršia obyvateľka Nitry oslávila 105 rokov

facebook/nitrimesto

instagram/mesto_nitra

Radničné noviny – mesačník pre všetkých, ktorí majú radi Nitru

Číslo 3/2023 | Ročník 5 | Vydáva: Mesto Nitra – Mestský úrad v Nitre, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra | IČO: 00 308 307 | Adresa redakcie:

Mestský úrad, Odbor komunikácie a propagácie, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra, redakcia@msunita.sk | Redakcia: Tomáš Holúbek –

šéfredaktor, Lenka Mareková, Roman Oravec, Mária Snopová | Členovia Redakčnej rady Radničných novín: poslanci – Marta Rácová

(predsedníčka), Miloslav Špoták (podpredseda), Miloš Dovičovič, Katarína Welnitzová, Martina Mojtovej, Andrej Sitkey, Jarmila Kráľová, Róbert

Rathouský; externí odborníci – Michal Šimonek, Jana Krajčovičová | Grafická úprava: Roman Oravec | Tlač: Komárňanské Tlačiarne, spol. s r.o.;

Bratislavská cesta 3012, 945 05 Komárno | Vyšlo: september 2023 | Náklad: 8 000 ks | Bezplatná distribúcia na verejne dostupné miesta v Nitre

| ISSN 2644 -6073 | EV 5851/19.

Ako sa zostavuje rozpočet mesta?

Rozpočet mesta je základným nástrojom finančného hospodárenia mesta, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií mesta v príslušnom rozpočtovom roku.

Podľa § 10 zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sú obce povinné zostaviť rozpočet vnútorne členený na:

- a) bežné príjmy a bežné výdavky (bežný rozpočet)
- b) kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (kapitálový rozpočet)
- c) finančné operácie

Bežný rozpočet musí byť zostavený ako vyrovnaný alebo prebytkový, schodkový sa môže zostaviť iba v prípade, ak sa vo výdavkoch bežného rozpočtu rozpočtuje použitie účelovo určených prostriedkov zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu EÚ nevyčerpaných v minulých rokoch. Kapitálový rozpočet sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový, schodkový sa môže zostaviť iba v prípade, ak tento schodok možno vykryť zostatkami finančných prostriedkov z minulých rokov, návratnými zdrojmi financovania, alebo je tento schodok krytý prebytkom bežného rozpočtu v príslušnom rozpočtovom roku.

Novelou zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. bola táto podmienka uvoľnená s tým, že obce nie sú povinné uplatňovať toto pravidlo do 31. decembra 2023. To znamená, že na úhradu bežných výdavkov je možné použiť do 31. 12. 2023 aj:

- kapitálové príjmy (bežný rozpočet môže byť zostavený aj ako schodkový)
- prostriedky rezervného fondu
- návratné zdroje financovania

Uvedené ustanovenie zákona bolo pri zostavovaní rozpočtu na rok 2023 dodržané.

Rozpočet na rok 2023 je zostavený v programovej štruktúre, programový rozpočet obsahuje údaje o zámeroch a cieľoch mesta vo finančnom vyjadrení.

V zmysle čl. VI odst.4 Rozpočtových pravidiel Mesta Nitry mestské zastupiteľstvo každoročne schvaľuje pravidlá zostavovania rozpočtu na nasledujúci kalendárny rok. Pravidlá zostavovania rozpočtu na nasledujúci kalendárny rok upravujú proces prípravy, tvorby a schvaľovania rozpočtu.

Proces prípravy rozpočtu sa neriadi Pravidlami zostavovania rozpočtu mesta na rok 2023, ktoré schválilo mestské zastupiteľstvo uzn.č. 294/2022-MZ zo dňa 23. 6. 2022. Podľa pravidiel bol prednosta povinný predložiť na rokovanie MZ dňa 6. 10. 2022 spracovanú príjmovú časť rozpočtu spolu so sumárnymi objemami výdavkov za jednotlivé rozpočtové kapitoly a návrh príspevkov z rozpočtu mesta príspevkovým organizáciám. Namiesto toho bol na rokovanie MZ dňa 6. 10. 2022 predložený návrh na zmenu pravidiel zostavovania rozpočtu na rok 2023, v ktorom bolo z harmonogramu vypustené príslušné ustanovenie. Uznesením č. 428/2022-MZ zo dňa 6. 10. 2022 mestské zastupiteľstvo neschválilo nové Pravidlá zostavovania rozpočtu na rok 2023 a zároveň skupina poslancov MZ iniciovala zvolanie mimoriadneho zastupiteľstva, na ktoré žiadala predložiť východiskové ukazovatele do návrhu rozpočtu na rok 2023.

Rozpočet na rok 2023 bol spracovaný a predložený mestskému zastupiteľstvu na schválenie ako vyrovnaný. Po zmenách predložených poslancami a schválených v mestskom zastupiteľstve bol rozpočet na

rok 2023 schválený v príjmovej a výdavkovej časti v objeme 91962840 €, z toho

- bežný rozpočet prebytkový v sume + 4825900 €
- kapitálový rozpočet prebytkový v sume + 464690 €.

Súčasťou rozpočtu sú aj finančné operácie, ktoré zahŕňajú prevod prostriedkov z rezervného fondu, splátku návratnej finančnej výpomoci od Nitrianskej investičnej s.r.o., a prostredníctvom ktorých sa vykonáva splácanie návratných zdrojov financovania. Zostatok finančných operácií predstavuje zápornú hodnotu - 5 290 590 eur. Potreba zostavenia prebytkového bežného a kapitálového rozpočtu vyplýva z potreby krytia úhrad návratných zdrojov financovania (úverov) - záporného zostatku finančných operácií.

Príjmy (91962840 €)

Najstabilnejšou a najvýznamnejšou zložkou príjmovej časti rozpočtu sú daňové príjmy v objeme 61432 tis. eur, čo predstavuje cca 66,8% z celkového objemu bežných a kapitálových príjmov.

Najvyšší podiel z daňových príjmov predstavuje výnos dane z príjmov fyzických osôb poukázaný zo štátneho rozpočtu, ktorý bol schválený vo výške 39 386 970 €. Táto daň sa do rozpočtu plánuje vo výške zverejnenej prognózy rozpočtových podielov obcí na výnose dane z príjmov fyzických osôb Ministerstvom financií SR. Z tohto príjmu mesto okrem iného financuje originálne kompetencie v oblasti školstva, t.j. materské školy, školské kluby, zariadenia školského stravovania, centrá voľného času, základné umelecké školy a v oblasti sociálnej financovanie sociálnych služieb.

Ďalším dôležitým daňovým príjmom je daň z nehnuteľností vo výške 14 762 750 €, ktorú uhrádzajú do mestskej kasy občania a podnikatelia vlastníci nehnuteľnosť na území mesta. Sadzby tejto a ostatných daní upravuje Všeobecne záväzné nariadenie č. 10/2014 o miestnych daniach v znení dodatkov.

Okrem miestnych daní občania a podnikatelia uhrádzajú do rozpočtu mesta miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v zmysle VZN č.11/2014 o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení dodatkov, ktorý je naplánovaný vo výške 6 645 000 €. Tento príjem z poplatku je mesto v zmysle príslušných právnych predpisov povinné použiť na úhradu výdavkov pri nakladaní s odpadmi.

Z nedaňových príjmov (8 874 460 €) sú hlavným zdrojom rozpočtu príjmy z prenájmu mestského majetku, príjmy z predaja majetku, príjmy z parkovného, príjmy z poplatkov za materské školy a školské zariadenia a rôzne správne poplatky.

Okrem spomínaných príjmov, ktoré sú klasifikované ako vlastné príjmy

mesta, mesto Nitra hospodári aj s transfermi zo štátneho rozpočtu, ktoré boli v rozpočte na rok 2023 schválené vo výške 18 422 500 €. Transfermi zo štátneho rozpočtu sú financované prenesené kompetencie štátu na mesto a to hlavne oblasť školstva (13 726 760 €), stavebný úrad, matrika a iné. V transferoch zo štátneho rozpočtu je naplánovaný aj príjem na projekt Kreatívne centrum (2 409 550 €).

Výdavky (91 962 840 €)

Výdavkovou časťou rozpočtu mesto zabezpečuje financovanie základných funkcií samosprávy vyplývajúcich zo zákona o obecnom zriadení a preneseného výkonu štátnej správy. Súčasťou výdavkov - výdavkových finančných operácií sú splátky úverov vo výške 5 786 350 €, ktoré mesto prijalo v predchádzajúcich rokoch na financovanie investičných akcií mesta a výstavbu bytov. Mesto vynakladá financie (schválené v rozpočte 2023) hlavne do nasledovných oblastí:

Životné prostredie (8 654 200 €) financovanie výdavkov spojených s nakladaním s odpadmi a odpadovými vodami, starostlivosťou o zeleň, prevádzka kompostárne.

Doprava (7 740 000 €) – výdavky na mestskú autobusovú dopravu, dopravné značenia a zariadenia

Mestské služby (3 013 000 €) – výdavky na správu, údržbu a čistenie mestských ciest, verejné osvetlenie, správu cintorínov, detské ihriská, verejné WC

Školstvo (37 864 890 €) – výdavky na prenesený výkon štátnej správy pre 14 základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta a výdavky na originálne kompetencie v oblasti školstva vrátane súkromných škôl a neštátnych školských zariadení

Šport (1 001 230 €) – dotácie športovým klubom, výdavky spojené s prevádzkou futbalového štadióna

Kultúra (523 200 €) – výdavky na kultúrne podujatia organizované mestom, opravu kultúrnych pamiatok, dotácie do oblasti kultúry Sociálne služby (4 256 100 €) – výdavky na financovanie sociálnych služieb vrátane príspevku pre príspevkovú organizáciu zriadenú mestom Správu zariadení sociálnych služieb, ktorá zabezpečuje hlavne pobytové, terénne a ambulantné sociálne služby, výdavky zahŕňajú aj dotácie vrátane príspevkov pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb

Projekty pre regionálny rozvoj (980 170 €) – zahŕňajú finančné prostriedky na 5% spolufinancovanie mesta pri realizácii projektov zo zdrojov EÚ

Správa mestského úradu a správa majetku mesta (15 416 180 €) – výdavky na chod mestského úradu a Strediska mestských služieb a výdavky na správu majetku vo vlastníctve mesta (bytové a nebytové priestory, polikliniky, športoviská)

Mestská polícia (2 753 470 €) – výdavky spojené na činnosť a chod Mestskej polície

Projekt Kreatívne centrum (3 402 640 €) naplánované sú bežné výdavky vo výške 100% v zmysle harmonogramu projektu prislúchajúcemu na rok 2023, pričom 95% z nich t.j. 2 409 550 € sú naplánované v príjmoch ako refundácia nenávratného finančného príspevku zo štátneho rozpočtu. Kapitálové výdavky sú naplánované vo výške 5% spolufinancovania za celý projekt, nakoľko kapitálové výdavky na projekt majú byť financované zo štátneho rozpočtu formou predfinancovania.

Rozpočet mesta sa počas roka menil rozpočtovými opatreniami schválenými MsZ.

Darina Keselyová,
hlavná kontrolórka mesta

foto: Roman Oravec

Prinášame vám prehľad aktuálne prebiehajúcich investičných akcií v Nitre, ktoré sú v rôznom štádiu rozpracovanosti

Strača oporný múr – práce na opornom gabiónovom múre z dôvodu zosuvu, stavenisko odovzdané dňa 14. 8. , prebieha realizácia do 75 dní od odovzdania

Nový park revitalizácia – prebieha realizácia, umelecké prvky v parku sú ešte predmetom dodania

Hradný kopec - realizácia, revitalizácia zelene

Vnútroblok Popradská Kmeťova NN prípojka - zrealizované

Vnútroblok Popradská Kmeťova doplnenie mobiliár – realizuje sa od 14. 8.

Vnútroblok Popradská Kmeťova zeleň – prebieha vyhodnotenie verejného obstarávania (VO), po podpise zmluvy o dielo (ZoD) odovzdanie staveniska

Starý park – realizácia do novembra 2023, následne niekoľkotýždňová kolaudácia

Kreatívne centrum Martinský vrch – realizácia, termín ukončenia: október 2023

Borina - spevnená plocha (tančiareň), stav: zrealizované

Borina revitalizácia mestského lesa – realizácia zelene, chodníky, mobiliár, detské ihrisko, telocvičňa v prírode, ukončenie do 08/2023

Cyklotrasa Mlynárce - Diely – Klokočina – realizácia, termín do 10/2023

Cyklotrasa Mlynárce - Diely – Klokočina

Železničný priechod dopracovanie – pred podpisom ZoD, termín na realizáciu 105 dní od odovzdania staveniska

Rekonštrukcia objektu Biovetská 36 – príprava na odovzdanie staveniska, termín realizácie do 3 mesiacov od začatia prác

Parkovisko Borodáčová – prebieha VO

Vnútroblok Štúrová – realizácia, termín do 10/2023

Vnútroblok Wilsonovo nábrežie – realizácia, termín do 10/2023

Spevnené plochy VMČ 7 – zrealizované

Revitalizácia Park Vašinova – realizácia termín do 10/2023

Priechod Cabajská – pozastavené na základe nových skutočností zistených pred realizáciou pri vytýčení inžinierskych sietí

Kruhový objazd Dolnočermánska MS – podpis ZoD, následne odovzdanie staveniska a potom samotná realizácia

Tenisová hala – zrealizované, odovzdané v mesačnom predstihu v 34. týždni

Brezový haj – zrealizované

Kino Palace – realizácia, termín dokončenia: október 2023

Miestna komunikácia (MK) Kasalova – po podpise ZoD a dodatku, zabezpečovanie celkovej cestnej uzávery a nové skutočnosti pred realizáciou prác

MK Mrázová – zrealizované

Parkovisko Bazovského – zrealizované

KC Dražovce – realizácia do 10/2023

Obratisko VOD Dvorčianska – odovzdané stavenisko

lávka nad železničnou stanicou – zrealizované 06/2023, odovzdané

Starý park – realizácia do 11/2023, následná niekoľkotýždňová kolaudácia

Balkóny na DOS Jánskeho - realizácia pred ukončením, termín do 09/2023

Debarierizácia a výťah - DOS Jánskeho – prebieha vyhodnotenie uchádzača

Cyklotrasa Vodná – Zelokvet pred realizáciou zaslané, odvolanie na „neoprávnený výdavok“ zábradlie na opornom múre

Predĺženie pešej zóny, 1. etapa – prebieha VO

Desať- miliónový úver v číslach

Mestské zastupiteľstvo v Nitre na svojom riadnom zasadnutí dňa 25. 5. 2023 schválilo vzatie úveru vo výške 10 miliónov eur a deklarovalo vôľu prefinancovať pokračovanie rozbehnutých projektov EÚ vrátane prác navyše a súčasne realizovať potrebné investičné akcie v mestských častiach a v oblasti školstva.

Zároveň rozhodlo, ako sa budú čerpať finančné prostriedky tohto úveru vo výške približne 8,5 mil. eur. Rozdelenie financií a zapojenie do rozpočtu uvádza tabuľka, ktorú poskytol finančný odbor.

Pôvodne sa plánovalo, že o ďalších detailoch úveru bude rokovať mimoriadne zastupiteľstvo na prelome júna a júla. To sa neuskutočnilo a je predpoklad, že bude o tom rokovať MsZ dňa 21. 9. 2023.

Je totiž potrebné upresniť zoznam projektových dokumentácií a rekonštrukcie školských budov, prípadne ich doplniť. Napr. do položky rekonštrukcia školských objektov navrhuje komisia školstva doplniť financie na vybudovanie výťahu v ZUŠ Rosinského vo výške približne 70 000 eur a financie na rekonštrukciu vyučovacích priestorov vedľajšej budovy ZŠ Kniežaťa Pribinu vo výške 50 000 eur.

Schválené uznesenia neriešia poslancami požadované nové investičné akcie vo VMČ a tiež súvislé opravy ciest a chodníkov v mestských častiach, kde sa uvažovalo až o sume milión eur.

Zoznam nových investičných akcií vo VMČ bol pripravený a diskutuje sa o ňom, tiež je predstava ako prideliť VMČ financie na súvislú opravu ciest a chodníkov. Aj keď príde k dohode a použitie úveru mestské zastupiteľstvo schváli, do konca tohto roku sa veľa akcií nestihne zrealizovať.

Stačí si pozrieť vyhodnotenie rozpočtu mesta za 1. polrok rok 2023, z ktorého je zjavné nedostatočné čerpanie financií na investičné akcie – odbor investičnej výstavby a rozvoja čerpal v 1. polroku finančné prostriedky na úrovni 11,49 %.

Nad týmto stavom by sa vážne malo zamyslieť vedenie mesta a okamžite prijať účinné opatrenia na sfunkčnenie verejného obstarávania mesta a následne činnosti investičného odboru.

Marta Rácová, nezávislá poslankyňa

Zmluva o úvere č. 000270/CORP/2023	10 000 000,00	
zapojené do rozpočtu: 25. 5. 2023 (221/2023-MZ)	5 000 000,00	
zapojené do rozpočtu: 19. 6. 2023 (289/2023-MZ)	3 505 060,00	
nezapojené	1 494 940,00	
Uznesenie 221/2023-MZ	5 000 000,00	
KC	1 427 734,52	
717002	Spolufinancovanie kino Palace	461 573,07
717002	Projekt: Kreatívne centrum Nitra - Martinský vrch	866 147,45
717002	Stavebný dozor Kino Palace	33 652,00
717002	Stavebný dozor Martinský Vrch	66 362,00
OPaSR		3 572 265,48
717002	Spolufinancovanie projektov	2 363 046,23
	Spolufinancovanie jednotlivých projektov spolu, z toho:	1 209 219,25
717001	Projekt: „Cyklotrasa – podjazd pod Univerzitným mostom Tr. A. Hlinku“ – Neoprávnené výdavky	230 954,79
717001	Neoprav. výd.- Projekt: „Budovanie prvkov zelenej infraštr.Mestský park Nitra, časť Nový park“	78 650,60
717001	Neoprav. výd.- Projekt: „Budovanie prvkov zelenej infraštruktúry Brezový háj v Nitre“	20 768,96
717002	Neoprav. výd.- Projekt: „Revitalizácia vnútrobloku na Štúrovej ul. 17-21.Nitra“	72 739,47
717002	Neoprav. výd.- Projekt: „Revitalizácia mestského lesa – Borina v Nitre“	8 625,70
717002	Revitalizácia vnútroblokov Za Ferenitkou 19-29 a Wilsonovo nábrežie 32-34, Nitra	38 629,06
717002	Revitalizácia lokálneho parku na Vašinovej ulici v Nitre	8 735,67
717001	Obrátisko cestnej verejnej dopravy, Dvorčianska ulica – Nitra	41 364,50
717002	REGENERÁCIA VNÚTROBLOKU POPRADSKÁ – KMEŤOVA, NITRA	3 349,66
717001	Cyklotrasa Mlynárce – Diely – Klokočina	79 998,67
717001	Komunitné centrum Nitra – Dražovce	22 794,00
717002	Revitalizácia územia hrádneho kopca v Nitre	143 934,58
717002	Revitalizácia areálu ZŠ Škultétyho, Nitra	5 858,42
717002	Obnova Starého parku v Nitre – stavba Dynamik	203 529,64
717002	Obnova Starého parku v Nitre – detské prvky	79 285,53
716	Autorský dozor Starý park	30 000,00
717002	Toalety Starý park	100 000,00
717002	DI Topolová bezbarierové ihrisko MPSVaR	40 000,00
	Uznesenie 289/2023-MZ	3 505 060,00
SMsS	SmsS nákup techniky	1 000 000,00
OPaR	spolu	2 105 060,00
716	projektové dokumentácie	1 016 060,00
717002	rekonštrukcie školských budov	1 089 000,00
KC	Spolufinancovanie projektu: Martinský vrch	90 000,00
OPaR	fotovoltaické elektrárne	210 000,00
OD	Parkovacia politika	100 000,00

Mesto otvorilo lávku ponad železniciu

Až 83 metrov dlhé pešie prepojenie, ktoré spája Staré mesto a Čermáň, radnica sprístupnila ešte pred slávnostným odovzdaním.

Investícia za viac ako 760 tisíc eur je dokončená a od konca júla ju dennodenne využívajú stovky obyvateľov. „Táto lávka obyvateľom Čermáňa aj Starého mesta veľmi chýbala. Čas nepohodlia je však za nami a dnes môžeme povedať, že našim obyvateľom odovzdávame lepšiu, bezpečnejšiu a krajšiu lávku pre chodcov, mamičky s kočíkmi, či cyklistov,“ povedal primátor Nitry Marek Hattas na slávnostnom odovzdaní, ktoré sa konalo 14. augusta za účasti zhotoviteľa, projektanta, zástupcov Železníc SR, mesta a poslancov.

Pôvodnú lávku postavili v rokoch 1981 – 1983. Za tú dobu sa výraznejšie peniaze do jej opravy neinvestovali.

Najzásadnejšou zmenou je nový výťah

Lávka sa výrazne zmenila k lepšiemu. Potvrdili to aj reakcie samotných obyvateľov, ktorých sme počas prvých dvoch dní na lávke stretli.

Zásadnou obnovou prešlo pôvodné oceľové schodisko. To nahradilo nové vrátane nových základov. Pri schodisku pribudol nový výťah, ktorý uľahčuje život najmä seniorom, rodičom s kočíkmi, cestujúcim s batožinou či ľuďom s pohybovými problémami. Aj keď lávka nie je súčasťou cyklotrasy, do výťahovej kabínky sa zmestí aj bicykel.

Ďalšou novinkou je bezbariérová rampa na čermánskej strane, opravené dva existujúce chodníky a nové osvetlenie pre väčšiu bezpečnosť. Komplettnou rekonštrukciou prešla mostovka, vymenili sa priečky a stuženia.

Lávka bola pre verejnosť uzatvorená od júla minulého roka. Pôvodne sa práce odhadovali na deväť mesiacov. „Z dôvodu nepriaznivého počasia a nutnosti dodržania technologických postupov nebolo možné dodržať termín. Z objektívnych príčin sa preto realizácia stavby predĺžila až do druhej polovice júna,“ vysvetlil šéf investičného Jaroslav Jazvinský.

Lenka Mareková
foto: Roman Oravec

Kreatívne centrum pred dokončením

Ide o investíciu za 15,5 milióna eur, na ktorú radnica získala finančné prostriedky z Európskej únie. So zástupcami ministerstva kultúry a mesta sme sa boli pozrieť na stavenisku.

Budovy v bývalých kasárňach sú na nepoznanie

V areáli bývalých kasární mesto rekonštruje štyri budovy. Hotové sú hrubé stavby, následne sa budú zasklievať átriá.

Ako môžete vidieť na fotografiách, prebiehajú práce na strechách. Súbežne sa realizuje inštalácia vzduchotechniky a elektriny, v rámci budov sa montujú priečky a robia sa nové podlahy.

Kino Palace dostáva novú strechu

Okrem novej strechy vysúfažená firma buduje nový výťah, ktorý zabezpečí bezbariérovosť celého priestoru. Inštalujú vzduchotechniku a elektroinštalácie. Zároveň pripravujú priestor na inštaláciu divadelnej techniky.

Rekonštrukcia budov je súčasťou projektu Kreatívne centrum Nitra, na ktoré mesto získalo v roku 2020 15,5 milióna eur z prostriedkov Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP).

V budovách bude sídliť Kreatívne centrum Nitra, ktorého aktivity sú v plnom prúde. Ak sa chcete učiť od expertov z kultúrno-kreatívneho priemyslu, začať

alebo zlepšiť podnikanie, rozvíjať praktické zručnosti či stážovať na Slovensku aj v zahraničí, sledujte ich aktivity na www.kreativnecentrumnitra.sk.

Lenka Mareková
foto: Roman Oravec

V Nitre nastúpilo do mestských škôl takmer sedemtisíc žiakov

Podobne ako na celom Slovensku, aj v nitrianskych školách sa po dvojmesačnej prestávke začal nový školský rok 2023/2024. Začiatkom septembra sa tak otvorili triedy v 14 mestských základných školách a v 28 škôlkach. Do lavíc mestských základných škôl zasadlo 6751 žiakov, z toho 847 prvákov, ktorí dostali od mesta školské pomôcky a knižky. V materských školách máme 2510 detičiek, z toho 858 je predškolákov.

Počty detí v škôlkach aj školách nám neustále rastú. Aj preto sme v tomto školskom roku otvorili predškolský klub na Párovciach, ktorý sa postupne zmení na ďalšiu triedu materskej školy.

Školský rok v našom meste otvoril primátor Marek Hattas, ktorý tak urobil v ZŠ kráľa Svätopluka. Ako primátora informovala riaditeľka školy Alexandra Ďurišová, škola sa úspešne zapojila do výzvy ZSE, na základe ktorej v najbližších dňoch na budovu namontujú fotovoltické panely. Tie ušetria škole náklady na energie.

Škola tiež v tomto školskom roku v spolupráci s Trnavskou univerzitou spúšťa špeciálne vyučovanie jazykov, pri ktorom sa na jednej vyučovacej hodine bude súbežne používať viacero cudzích jazykov, napríklad kombinácia angličtiny a taliančiny alebo angličtiny a nemčiny.

Tomáš Holúbek

CVČ Domino - ponuka krúžkov v aktuálnom roku

CVČ, Štefánikova tr. 63 – hlavná budova

- MAMA KLUB – pre mamičky a detičky od 1,5 do 2,5 roka
- DFS Borinôčka – folklór – MŠ od 4 rokov
- DFS Borinka – folklór - ZŠ
- DFS Borinka – spevácka skupina - ZŠ
- FS Furmani – folklór – SŠ, VŠ
- Ľudová hudba – ZŠ, SŠ, VŠ
- EIJA DANCE CREW – moderný tanec – ZŠ, SŠ
- EIJAGYM – základy tanečnej gymnastiky – od 4 do 12 rokov
- Mažoretky I.NIMA – MŠ, ZŠ, SŠ
- Paletko – výtvarný - MŠ od 5 rokov
- Pastelka – výtvarný - ZŠ
- Aranžovanie a šikovné ruky – ZŠ, SŠ
- Dramatický Šašo Jašo – od 4 do 6 rokov
- Dramatický Divadelníček – od 7 do 9 rokov
- Dramatický Za oponou – od 10 do 13 rokov
- Šach – ZŠ, SŠ
- Historický šerm Tormenta – SŠ, VŠ

- Plastový modelár – ZŠ, SŠ
- Športy pre ZŠ, SŠ – futbal, basketbal, hokej, zápasenie
- Anglický jazyk pre najmenších – v MŠ

Elokované pracovisko CVČ – Topolová 1, Nitra - Chrenová

- Pastelka – výtvarný - ZŠ
- Lienky – tanečná prípravka – MŠ od 4 rokov
- Stolný tenis – ZŠ, SŠ, VŠ
- Mamičky a detičky Lienočky – určené deťom a matkám na MD
- Rekreačný šport – florbal - ZŠ
- Lukostrelba – ZŠ, SŠ
- Sokoliari – ZŠ, SŠ

Elokované pracovisko CVČ – Na Hôrke 30, Nitra – Klokočina

- Presná muška – strelecký – od 10 do 15 rokov
- Karate Imperium – ZŠ, SŠ

- Sambo – bojové umenie – ZŠ od 13 rokov, SŠ, VŠ
- Pastelka – výtvarný – ZŠ

KD Párovské Háje

- TS EIJA NG – moderný tanec – ZŠ

Kontakt:

web: www.cvcdomino.com

Štefánikova tr. 63, Nitra – hl. budova CVČ

tel.: 037/652 43 25

mail: sekretariat@cvcdomino.com

elok. pracovisko CVČ – Topolová 1, Nitra

- Chrenová

elok. pracovisko CVČ – Na Hôrke 30, Nitra – Klokočina

FB: CVC Domino Nitra

Investičné akcie na mestských školách: čo sme zrealizovali a čo pripravujeme

Dni oddychu sa skončili a prázdnotou zívajúce triedy sa znova naplnili detským džavotom. Z pohľadu mesta boli prázdniny viacmenej zamerané na bežné opravy alebo havárie školských budov. Do konca augusta sa na základných a materských školách realizovali práce za 312 tisíc eur, spomedzi ktorých najväčšou investíciou bola rekonštrukcia rozvodov v exteriéri na ZŠ Nábřežie mládeže.

Navýšenie kapacít na MŠ Párovská

„Takisto chcem upozorniť na zrekonštruovanú triedu v bývalej starej budove materskej školy na Párovskej ulici, kde sa nám za peniaze z medzinárodnej prganizácie UNICEF podarilo počas prázdnin zrekonštruovať vrchné poschodie,“ informovala vedúca odboru školstva, mládeže a športu MsÚ Mária Orságová. „Priestory budú zo začiatku slúžiť ako predškolský klub a od budúceho roku ako riadna trieda MŠ. Do budúcnosti sa plánuje rekonštrukcia celej budovy a jej kompletne zaradenie pod MŠ Párovskú.“

Dalšie práce

Spomedzi ďalších investícií spomeňme aspoň niektoré. Obnoviť podlahy a odstrániť zatekanie malej telocvične bolo potrebné v ZŠ Beethovenova, na ZŠ Ščasného vybudovali prepojovaciu priečku, MŠ Novomeského potrápila havária v zariadení školského stravovania. V ZŠ Topoľová si opravu vyžiadala zatekajúca strecha v malej telocvični a investovať bolo treba aj do vybudovania zadného vstupu do školy. Na ostatných školách sa vykonali práce ako napríklad oplotenie ihriska, výmena elektroinštalácií, oprava zatečenej fasády, stien, prasklín a žalúzií, maliarske práce, výmena plynových kotlov či LED osvetlenia.

Starý pavilón sa ojedlho dočká rekonštrukcie

ZŠ Tulipánová sa rozrastie o 7 tried

„Ďalšou pozitívnu správou je, že v rámci rekonštrukcií začíname s tretím pavilónom na ZŠ Tulipánová, ktorý škola súrne potrebuje vzhľadom na okolitú výstavbu a nedostatok kapacít,“ uviedla Mária Orságová. Mestu boli schválené dotácie z mechanizmu Plánu obnovy a odolnosti a Programu Slovensko 2021 - 2027. Vďaka celkovej podporenej sume projektu vo výške 1 milión eur sa kapacity základnej školy rozšíria o sedem tried, pričom existujúce pavilóny sa prepoja pergolou. Súčasťou projektu je aj interiérové vybavenie, zakúpenie informačno-komunikačných technológií, elektrická prípojka a parkovisko. Mesto by sa na rekonštrukcii malo podieľať spolufinancovaním vo výške 8 percent.

Mesto Nitra sa v súčasnosti uc hádza o ďalšie finančné prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti a Programu Slovensko, o ktorých vás budeme informovať.

Jana Krajčovičová
foto: Roman Oravec

Dvanásť ton hlasovacích lístkov je na ceste do volebných miestností

Príprava na predčasné parlamentné voľby je v plnom prúde aj na Mestskom úrade v Nitre. Začala sa prakticky hneď po ich vyhlásení predsedom Národnej rady.

Tieto voľby sú mimoriadne náročné na logistiku a technické zabezpečenie. O priazeň voličov sa uchádza až 25 politických strán a hnutí. Vysoký počet kandidujúcich subjektov spôsobil, že na mestský úrad sme doviezli celkovo až 12 ton hlasovacích lístkov.

Na úrade sa voľbám venuje takmer 30-členný tím ľudí. Päť z nich je v najužšom organizačnom štabe, ďalších zhruba dvadsať tvorí technický štáb, ktorý zabezpečuje všetko od výzdoby a prípravy volebných miestností cez počítače a tlačiarne pre každý volebný okrsk až po stravu pre členov komisie počas volebného dňa.

Po dlhých rokoch meníme v Nitre počty okrskov. Namiesto obvyklých 71 ich bude 72. Dôvod? Výstavba v Janíkovciach a s ňou pribúdajúci počet obyvateľov. Namiesto jedného okrsku tu v týchto voľbách zriadujeme dva. Zo zákona je

v jednom okrsku spravidla okolo tisíc voličov.

V Nitre bolo v čase uzávierky Radničných novín 63 386 voličov, toto číslo sa však môže do dňa volieb 30. septembra ešte mierne meniť vzhľadom na úmrtie, dovŕšenie voličského veku, presťahovanie prípadne vyškrtnutie zo zoznamu voličov v prípade, že si niekto požiada o hlasovací preukaz a voliť bude chcieť mimo mesta. O hlasovací preukaz mohli obyvatelia Nitry požiadať mestský úrad poštou alebo elektronicky do 8. septembra, osobne je to ešte možné do 29. septembra.

Členovia všetkých 72 okrskových volebných komisií v Nitre už zložili sľub a zvolili si predsedov aj podpredsedov. Pri voľbách sprevádzaných nižším záujmom bývajú počty členov komisií zhruba sedemčlenné. V parlamentných voľbách bude priemerný počet členov okrskovej komisie v Nitre 12. Aj zloženie sľubu preto prebehlo až na tri časti. Do každej komisie mesto tiež zabezpečí 72 zapisovateľov, ktorí prejdú školeniami od právnikov aj od Štatistického úradu SR.

Všetky info k voľbám v Nitre nájdete tu: <https://nitra.sk/volby/>

Tomáš Holúbek, hovorca Nitry
foto: Tomáš Holúbek

Ako voliť?

- Voľby do Národnej rady SR budú v sobotu 30. septembra 2023 od 7. do 22. hodiny.
- Právo voliť v týchto voľbách má občan SR, ktorý najneskôr v deň konania volieb dovŕšil 18 rokov veku.
- Volič môže voliť na území Slovenskej republiky vo volebnom okrsku, v ktorého zozname voličov je zapísaný, alebo v ktoromkoľvek volebnom okrsku na základe hlasovacieho preukazu.
- Volič hlasuje osobne v poradí, v akom sa dostavil do volebnej miestnosti.
- Ak má volič hlasovací preukaz, predloží ho spolu s občianskym preukazom, potom mu okrsková volebná komisia preukaz odoberie.
- Každý volič sa musí pred hlasovaním odobrať do osobitného priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov. Voličovi, ktorý nevstúpi do tohto priestoru, okrsková volebná komisia hlasovanie neumožní.
- V osobitnom priestore určenom na úpravu hlasovacích lístkov volič vyberie jeden hlasovací lístok tej politickej strany, ktorej sa rozhodol odovzdať svoj hlas. Tento hlasovací lístok môže bez ďalšej úpravy vložiť do obálky, alebo môže na lístku zakrúžkovaním poradového čísla kandidáta vyznačiť, ktorému kandidátovi dáva prednosť.
- Krúžkuje sa poradové číslo, a to najviac štyrom kandidátom na zozname.
- Ak zakrúžkujete viac ako štyroch kandidátov, preferenčné hlasy sa nebudú kandidátom počítať, bude zarátaný len hlas pre danú politickú stranu.
- Volič hlasuje tak, že vkladá obálku pred okrskovou volebnou komisiou do volebnej schránky.
- Volič, ktorý sa nemôže dostaviť do volebnej miestnosti zo závažných, najmä zdravotných dôvodov, má právo požiadať obec a v deň konania volieb okrskovú volebnú komisiu o vykonanie hlasovania do prenosnej volebnej schránky, a to len v územnom obvode volebného okrsku, pre ktorý bola okrsková volebná komisia zriadená.

Predajné stánky vzbudili kritiku časti verejnosti

Obyvateľov Klokočiny koncom augusta zaujal stavebný ruch na ploche medzi podchodom na Dolnočermánskej ulici a zastávkou Mikovíniho (smer do mesta). Ešte v júli sem pribudli drevené stánky, jeden z nich medzitým stihli poznačiť vandali. Čo teda v tomto priestore vzniká a prečo?

Investičný zámer novovznikajúcich stánkov schválil v marci 2022 Útvár hlavného architekta (ÚHA) Mestského úradu v Nitre. Predpokladá obnovu verejného priestoru, podľa vizualizácie by mala v ich okolí pribudnúť aj zeleň. Poskytovať budú služby ako kvetinárstvo, predaj zmrzliny či kaderníctvo. Ako informoval ÚHA, pôjde o takzvanú vybavenostnú zástavbu, ktorá musí spĺňať

niekoľko podmienok - vhodný materiál, farebné zladenie, úprava priestranstiev v okolí v súlade s požiadavkami Odboru životného prostredia MsÚ, rešpektovanie trasy budúcej cyklotrasy a podobne.

Stavba predajných stánkov sa realizuje na súkromnom pozemku, ktorý predchodca súčasného majiteľa získal v rámci reštitúcií. Objekty sú dočasné, povolené sú na obdobie maximálne do 31. decembra 2031.

U časti poslancov za Klokočinu a obyvateľov tohto najväčšieho nitrianskeho sídliska objekty vzbudili nevôľu, keďže predtým bojovali napríklad za likvidáciu problematických stánkov na neďalekej Škultétyho ulici. Výbor

mestskej časti (VMČ) č. 4 Klokočina považuje umiestnenie stánkov za nevhodné a nesúhlasí s rozhodnutím bývalého hlavného architekta, ktorý vydal súhlasné stanovisko.

Jana Krajčovičová

Chránia prístrešky cestujúcich?

V Nitre máme nové autobusové prístrešky, ktoré mesto nestáli ani euro. Niektorí obyvatelia kritizujú, že prístrešky nechránia dostatočne pred slnkom a dažďom. Hlavného architekta Nitry Milana Csandu sme sa spýtali, prečo sa vybral práve tento typ prístreškov:

Spoločnosť euroAWK navrhla pre Mesto Nitra, že vymení na vlastné náklady v meste spolu 86 autobusových prístreškov. Celá genéza tvorby zmluvného vzťahu bola zložitá a pomerne dlhá (asi 3 roky). ÚHA od začiatku trvalo na tom, aby strechy na zastávkach boli vegetačné. V prvom kole, návrhu zmluvy s EuroAwk, sa podarilo nejaké percento vegetačných striech presadiť, avšak vzhľadom na možné problémy s údržbou a aj cenou takéhoto riešenia boli ponúknuté len dve typové riešenia na výber. Z ponúkaných možností vybral Útvár hlavného architekta

typ prístrešku s optimalizovaným riešením funkčných prvkov. Jednoduchý, ale účinný a efektívny modulárny systém, ktorý nesie stĺpy v zadnej stene. To umožňuje vytvárať zostavy aj bez bočných stien, čo je praktické riešenie v úzkych, alebo v obmedzených priestoroch. Farebné riešenie bolo zvolené v zmysle dizajnu manuálu mesta Nitra zhodné s farebným prevedením autobusov.

Zastávka obsahuje integrovaný citylight na bočnej stene, tak aby nebránila výhľadu na prichádzajúci autobus.

Nové autobusové prístrešky:

- sú jedny z najmodernejších prístreškov pre verejnú hromadnú dopravu na Slovensku,
- majú LED stropné osvetlenie, ktoré je nielen estetické, ale aj bezpečnejšie pre cestujúcich vo večerných a nočných hodinách,
- majú informačnú vitrínu na umiestnenie cestovných poriadkov,
- sú viditeľne označené názvom autobusovej zastávky,
- majú strechu z celomliečneho skla.

K dizajnu zastávok bol spracovaný manuál riešenia dlažby, ktorý sa však dodržiava len čiastočne.

Jana Krajčovičová
foto Roman Oravec

Revitalizácia Martinského vrchu

Transformovať zabudnuté a historické oblasti v mestách má za cieľ medzinárodný systém projektov URBAN, do ktorého sa Nitra už v minulosti zapojila. Ako informoval vedúci odboru projektového a strategického riadenia Mestského úradu v Nitre Vladimír Ballay, tentokrát sa do siete „GreenPlace. Let's do it together!“ projektového lídra, ktorým je mesto Wrocław (Poľsko), prihlásilo takmer 40 miest a organizácií z Európskej únie a kandidátskych krajín. Spomedzi projektových žiadostí bolo vybraných 9 miest, medzi nimi aj mesto Nitra, ktoré podali spoločnú úspešnú projektovú žiadosť.

Nitra sa do projektu zapája s cieľom revitalizovať územie Martinského vrchu, ktoré je pod pamiatkovou ochranou. Konkrétnymi výstupmi

projektu budú okrem iného aj odborná príprava architektonickej súťaže pre Martinský vrch, a to s využitím zahraničných skúseností a verejných medzinárodných konzultácií. Investície do zelenej a modrej infraštruktúry musia byť realizované tak, aby zmenili

priestory daného areálu na prívetivé k obyvateľom, šetrné k životnému prostrediu a aby zároveň zachovali ich historickú hodnotu a biodiverzitu.

„Schválená výška podpory pre mesto Nitra bola 70 tisíc eur, pričom spoluúčasť je vo výške 14 tisíc eur a bude pokrytá mzdami na zamestnancov úradu, ktorí na projekte budú participovať, v schválenej výške 24 tisíc eur. Nepotrebujeme vyčleniť na realizáciu projektu žiadne ďalšie zdroje,“ uviedol Ballay.

Projekt sa začal realizovať v auguste 2023 a jeho ukončenie je naplánované na december 2025. Aktivity bude implementovať odbor životného prostredia.

Jana Krajčovičová
foto: Roman Oravec

V Nitre sa pohybujú stovky migrantov

Do Nitry prepravujú autobusmi obyvateľov z mimoeurópskych krajín. Dôvodom je registrácia utečencov zachytených na hraniciach krajiny na cudzineckej polícii.

O prevoze migrantov do Nitry rozhodla samotná polícia, ktorá stovky migrantov nestíhala registrovať v Nových Zámkoch. Dnes si cudzinecká polícia delí služby tak, že niekoľko dní v týždni prebieha registrácia v Nitre a zvyšné dni v Nových Zámkoch.

Do Nitry privezú počas služieb miestnej cudzineckej polície zhruba 280 migrantov. Po registrácii sa utečenci zdržiavajú hlavne na Kalvárii, kde má sídlo cudzinecká polícia, prechádzajú aj na stanicu.

Mesto je v úzkom kontakte so štátnou políciou, ktorá v súvislosti s príchodom migrantov zatiaľ

nezaznamenala žiadne incidenty ani trestnú činnosť.

Na základe dohody s políciou mesto Nitra požičalo pozemok neďaleko obrátiska autobusov na Rázusovej ulici, kde Centrum podpory Nitra umiestnilo tri prenosné toalety, ďalšie dve sú priamo v areáli cudzineckej polície. Rovnako mesto zabezpečilo veľkokapacitný kontajner na odpadky a upratovanie prostredníctvom aktívnych prác.

Pre utekajúcich ľudí v spolupráci so Slovenskou humanitnou radou a Slovenským Červeným krížom zabezpečujeme aj pitnú vodu. Nitra nie je cieľovým mestom utečencov, rovnako ani Slovensko nepovažujú za svoju cieľovú krajinu. Väčšina z nich mieri do Nemecka. Podľa Ivony Fraňovej z radnice sa nedá presne povedať, odkiaľ utečenci sú, mnohí z nich nemajú pri seba žiadne doklady. „Utekajú často celé rodiny, mali sme tu aj rodičov s veľmi malými deťmi,“

povedala Fraňová. Mesto Nitra cez Úniu miest Slovenska, ktorej je členom, požiadalo ministerstvo vnútra, aby štát situáciu riešil systémovo a presunul vybavovanie cudzincov mimo miest, napríklad do priestorov zriadených priamo na hraničných priechodoch.

Tomáš Holúbek
foto: ilustračné

S koncom prázdnin sa ukončila aj letná sezóna na kúpalisku

Letné kúpalisko v Nitre bolo otvorené od 17. júna a i keď začiatok vyzeral sľubne, chladný august tieto očakávania pokazil. Počasie neprialo a aj preto sa brány kúpaliska zatvorili posledný deň pred začiatkom školského roku.

Tohtoročná sezóna bola evidentne slabšia oproti roku minulému. I keď tržby boli porovnateľné s rokom 2022, návštevnosť klesla takmer o polovicu. Podľa vedúceho prevádzky kúpaliska je viacero dôvodov poklesu návštevníkov. Okrem zvýšenia ceny vstupného sú to aj objektívne príčiny ako celková inflácia, kúpyschopnosť občanov, rekonštrukcia toboganu či dočasne zatvorené niektoré bazény.

„Pod klesajúcu návštevnosť sa určite podpisuje aj fakt, že napriek našim upozorneniam o potrebe modernizácie a rekonštrukcie areálu sa veci hýbu veľmi pomaly. Problémy s technológiou a zariadeniami sa presúvajú z roka na rok a návštevník nevidí žiadny posun vpred,“ dodal vedúci prevádzky kúpaliska Jozef Bubeník. Podľa reakcií na sociálnych sieťach obyvateľom prekážajú aj nehygienické návyky návštevníkov.

Aktuálne si môžete zaplávať v Mestskom kúpeli, ktorý je otvorený od 1. augusta. Plaváreň je otvorená každý deň, okrem pondelku.

UTOROK – PIATOK 6.30 – 20.30
SOBOTA – NEDEĽA 11.00 – 19.30

Mária Snopová
foto: Roman Oravec

Mestský úrad zorganizoval v tomto roku už druhý odber krvi

Primátorská kvapka krvi prilákala na úrad 47 záujemcov, ktorí chceli nezištne pomôcť.

Po vstupnom vyšetrení mohlo krv darovať 32 ľudí. Medzi darcami boli aj kolegovia z mestského úradu. Svoj pätnásty odber absolvoval aj viceprimátor Peter Mezei. Pomôcť prišli aj študenti Strednej zdravotníckej školy.

„Ďakujeme všetkým, ktorých neodradilo počasie a prišli pomôcť dobrej veci. Ďalšia Primátorská kvapka krvi by sa mala konať začiatkom roku 2024,“ uviedla koordinátorka akcie Livia Beňová.

Primátorskú kvapku krvi mesto organizuje v spolupráci s Národnou transfúznou službou od januára 2006.

Lenka Mareková
foto: Roman Oravec

Nitra žila kultúrou, tradíciami a zábavou

Desiatky kultúrnych podujatí spríjemnili návštevníkom Nitry letné mesiace. Ožila nielen pešia zóna, ale aj všetky mestské časti, kde mesto v spolupráci s výbormi mestských častí a ďalšími partnermi pripravilo podujatia pre obyvateľov. Pozrite si fotografie z najväčších akcií, ktoré ponúkli bohatý program pre všetky vekové generácie.

foto: Juraj Valkovič, Richard Bako, Roman Oravec

Multižánrový festival Campana fest dal bodku za tohtoročným Nitrianskym kultúrnym letom. Návštevníci mohli festival sledovať z veľkého ruského kolesa.

2. septembra Nitra oslávila 775. výročie udelenia výsad, vďaka ktorým mesto získalo status slobodného kráľovského mesta.

Obnovená tradícia Nitrianskych hodov a dožínok sa v Nitre konala už piaty raz. Hodový víkend otvoril Bielo-čierny koncert, pokračovali sme Nitrianskym pivobraním. Vrcholom bol dožínkový sprievod cez pešiu zónu a koncerty na námestí.

Tradičný Klokočinský jarmok s pestrou ponukou jarmočného tovaru, občerstvenia, atrakcií a zábavy. Tohtoročným headlinerom bola kapela Polemic.
foto: Richard Bako

Prikrmovanie zvierat je medvedia služba

Už od malička učíme svoje deti láske k zvieratkám. Pri rieke krmia rodinky s deťmi kačice, seniori sa radi podelia s holubmi o suchý chlebič, na sídliskách si deti často „adoptujú“ svoje túlavé mačiatko, keďže im doma rodičia vlastné nedovolia. Ľudia si zvykli na prikrmovanie zvierat síce s dobrým úmyslom, no s neželaným efektom.

Kto by odolal mňaukajúcej roztomilej mačičke?

„Mami, dáš mi mliečko pre cicku? Je určite hladná...“, povie snád každé dieťa, keď nájde túlavé mačiatko. Prikrmovanie mačiek však sprevádza niekoľko negatív. Môžu byť prenášačmi rôznych ochorení, prikrmovaním mačiek nevedomky prikrmujeme aj hlodavce, hlavne potkany. Nehovoriac o rôznych obaloch, miskách a neporiadku, ktorý je dôsledkom prikrmovania a následného znečistenia verejného priestranstva. Narúšajú sa medziľudské a susedské vzťahy, na

jednej strane sú „prikrmoviaci“ a na strane druhej mamičky s deťmi, ktoré určite nie sú nadšené zvýšeným výskytom mačacích exkrementov na pieskoviskách a detských ihriskách.

Holuby sú síce pekné tvory, ale aj potvory

Keď ich je priveľa, zrejme nikto nie je nadšený, ak sú chodníky, autá alebo balkóny pokryté holubím trusom. Značné množstvo vtákov sa práve kvôli prikrmovaniu presťahovalo do mesta. Aj napriek tomu, že máme mierne zimy a oni sú schopné bez problémov prezimovať. Holubom je dobre a pohodlne, nemusia sa starať o potravu a tak zostávajú v meste celý rok, bez ohľadu na ročné obdobie. Zhlukujú sa na námestiach a miestach, kde majú jednoduchý prístup k potrave. Trpia tým obyvatelia dotknutých lokalít, ktorým holuby znečisťujú obydliá. Holuby strácajú plachosť, ich trus je agresívny, poškodzuje fasády historických budov a v neposlednom rade môžu byť prenášačom rôznych chorôb a príčinou alergií. Opílenie spodných konárov stromov nad zaparkovanými autami daný problém

nerieši, vtáky sa presunú vyššie. Nehovoriac o zvýšených nákladoch mesta na údržbu verejných priestranstiev.

Vedeli ste? Holuby neznášajú vôňu mäty a citrónovej trávy, neznášajú ani hroznovú vôňu, čili a škoricu. Zvonkohra pomáha odpudzovať nechcených návštevníkov. Aj lesklé reflexné prvky sa osvedčili, pohybujúce sa slnko je pre vtáky dráždivé.

Nutrie - noví zvierací obyvatelia

Novým neduhom je prikrmovanie nutrií popri rieke. Darmo sú všade rozvesané tabule s prosbou nekrmieť, nepomôže ani zákaz. Ide o invazívny druh zvierat. Darí sa im dobre aj vďaka prikrmovaniu, čo spôsobuje ich premnoženie. Nutrie obsadia brehy rieky, podhrabávajú sa a vyhrabávajú nory do brehov rieky, ktoré sa následne môžu zosunúť do koryta. Útočia na vodné vtáctvo, ničia ich hniezda. V neposlednom rade zvyšujú riziko výskytu patogénov. V prípade blízkeho kontaktu by nutria mohla zaútočiť aj na človeka.

Ďakujeme, že neprikrmujete!

Jana Königová, Timea Galová
foto: T.H., L.M. a odbor ŽP

Jesenné upratovanie

Rozpis umiestnenia kontajnerov 18. 9.– 20. 10. 2023 I. – V. turnus

Klokočina I

Pondelok 18. 9. 2023

1. Prešovská x Piešťanská
2. Žilinská x Pezinská
3. Pezinská x Partizánska
4. Žilinská / pred č. 18
5. Nitrianska x Pezinská

Utorok 19. 9. 2023

6. Bazovského 6-8
7. Benkova 13
8. Mikovíniho 16 / za domom
9. Popradská / obráťka MAD
10. Mikovíniho ul. č. 2

Streda 20. 9. 2023

11. Jurkovičova 21 / zadný vchod
12. Alexyho 18
13. Jurkovičova 3
14. Jurkovičova 16 / zadný vstup do kotolne

Klokočina II

Streda 20. 9. 2023

1. Bizetova / pri kotolni
2. Beethovenova / oproti MŠ

Štvrtok 21. 9. 2023

3. Bellova 10-12
4. Čajkovského 1
5. Čajkovského 38-40
6. Partizánska 75

Piatok 22. 9. 2023

7. Partizánska 81
8. Čajkovského 11
9. Čajkovského 28
10. Šúdolská x A. Točíka
11. Šúdolská 71
12. Čajkovského 20

Staré Mesto II

Pondelok 25. 9. 2023

1. Stavbárska
2. Vodná 1-7
3. Schurmannova x Kocelova

4. Mostná 18 vnútroblok

Utorok 26. 9. 2023

5. Párovská / ku garážam – za zubným odd.
6. Párovská 22 / zelený dom od hl. cesty
7. Víkarská 11 / pri garážach
8. J. Kráľa 45-51
9. Piesková / medzi 10 – 18

Streda 27. 9. 2023

10. Mariánska 12 / vo dvore
11. PKO
12. Wilsonovo nábr. / medzi 12 – 18
13. Fr. Mojtu 47
14. Wilsonovo nábr. 34 – 40

Štvrtok 28. 9. 2023

15. Fr. Mojtu / oproti kníhkupectvu Viera
16. Kráľovská cesta
17. Východná x Malá
18. Za Ferenitkou / vnútroblok
19. Mostná 3 – 7 / pri trafostanici

Piatok 29. 9. 2023

20. Parkové nábrežie x Na Predmostí
21. Kúpeľná / vedľa telekomunikácií
22. Fr. Mojtu / pri ZŠ
23. Svätoplukovo nám. 3
24. Wilsonovo nábr. x Štúrova / parkovisko

Staré Mesto I

Pondelok 2. 10. 2023

1. Braneckého x Svetlá
2. Vajanského – vnútroblok
3. Hollého zastávka MHD
4. Bernolákova x Hollého
5. Cintorínska 2
6. Štúrova 47

Utorok 3. 10. 2023

7. Štúrova 43
8. Štúrova x Rybárska
9. Štefánikova tr. 106
10. Štefánikova tr. 64
11. Richtára Peregrina x Smetanova
12. Misionárska 1-7

Streda 4. 10. 2023

13. Špitálska x 8. mája
14. Hodžova 2-4-6
15. Kalinčiakova x Moyzesova
16. Banská x Misionárska
17. Benického 4-6
18. Vajanského x Krátka

Štvrtok 5. 10. 2023

19. 8. mája x Rázusova
20. Jarmočná x Rázusová
21. Jarmočná / medzi 10 – 14
22. Borová / koniec
23. Borová / začiatok
24. Wilsonovo nábr. / otočka MAD

Piatok 6. 10. 2023

25. Osvaldova 5
26. Damborského x 7. pešieho pluku
27. Štúrova 19-21
28. Pri Červenom kríži 1-5
29. Hodžova x Moyzesova / pri trafostanici
30. Stračia x Záhradná / autobus. zastávka Priemyselná

Janíkovce

Pondelok 9. 10. 2023

1. Slamkova x Budayho
2. Hlavná x Okružná / Jednota
3. Golianovská x Rabčeka

Utorok 10. 10. 2023

4. Hlavná / pred bývalým kultúrnym domom/
5. Letecká x Dlhá
6. Hlavná / konečná MAD

Chrenová III

Streda 11. 10. 2023

1. Trábečská 3
2. Víhorlatská 4
3. Ďumbierska 1
4. Sitnianska 3

Štvrtok 12. 10. 2023

5. Karpatská x Bajkalská x Dlhá
6. Štiavnická 20
7. Kremnická 11
8. Štiavnická 8 ku kotolni

Piatok 13. 10. 2023

9. Ždiarska 11
10. Ďumbierska – pred tenisové kurty
11. Dlhá 76
12. Dlhá 54
13. Spišská

Klokočina III

Pondelok 16. 10. 2023

1. Petzwalova x Jedlíkova
2. Jedlíkova x Kmetova
3. Golianova 62 / slepá ul. do sídliska
4. Nedbalova / bývalá ZŠ
5. Škultétyho x Nedbalova
6. Petzwalova 60

Utorok 17. 10. 2023

7. Novomeského 2
8. Novomeského 27
9. Novomeského 75
10. Baničova 1 / trávnatá plocha
11. Petzwalova 44
12. Pramenistá x Rybníčná

Čermáň

Streda 18. 10. 2023

1. Priečhodná x Golianova
2. J. Mrv x Hurbanova
3. L. Čuláka x M. Š. Trnavského
4. Červeňova x Galbavého
5. Hlboká x Potravinárska

Štvrtok 19. 10. 2023

6. Čulenova 15 x Michala Lukniša
7. Dolnočermánska x Tehelná
8. Tehelná 90
9. Hlboká 41
10. Hattalova x Tajovského x Hanulova
11. Hlboká 63

Piatok 20. 10. 2023

12. Tajovského x Červeňova
13. Bottova x Južná
14. Slnečná x Urbánková x Kavcová
15. Kostolná x Priečhodná
16. voľná plocha nad Domom Matice slovenskej
17. Železničarska / oproti č. 32

Harmonogram jesenného upratovania

VMČ 4 Klokočina I, Klokočina II
I. 18. 9. 2023 – 22. 9. 2023

VMČ 2 Staré Mesto II
II. 25. 9. 2023 – 29. 9. 2023

VMČ 2 Staré Mesto I
III. 2. 10. 2023. – 6. 10. 2023

VMČ 7 Chrenová III, Janíkovce
IV. 9. 10. 2023 – 13. 10. 2023

VMČ 3,4 Klokočina III, Čermáň
V. 16. 10. 2023 – 20. 10. 2023

VMČ 7 Chrenová II, Chrenová IV
VI. 23. 10. 2023 – 27. 10. 2023

VMČ 6 Zobor – od Kláštorskej, smer východ
VII. 30. 10. 2023 – 3. 11. 2023

VMČ 6 Dražovce, Zobor – od Kláštorskej, smer západ
VIII. 6. 11. 2023 – 10. 11. 2023

VMČ 5 Diely, Párovské Háje, Kynek, Mlynárce
IX. 13. 11. 2023 – 17. 11. 2023

VMČ 1,7 Horné a Dolné Krškany, Chrenová I
X. 20. 11. 2023 – 24. 11. 2023

- kontajner bude na stanovište dovezený o 12.00 a odvezený o 20.00
- počas dňa bude kontajner podľa potreby niekoľkokrát odvezený
- do veľkoobjemových kontajnerov patrí hlavne veľkorozmerný komunálny odpad /nábytok, wc misy, sanita a pod./
- rozmerovo veľký odpad žiadame rozobrať a následne uložiť do veľkoobjemového kontajnera
- do veľkoobjemových kontajnerov nepatrí organický odpad /konáre, drevo, lístie a pod./, stavebná suť a OEEZ /elektrozariadenia – televízory, chladnička a pod./
- väčšie množstvá komunálneho odpadu je možné uložiť po predložení občianskeho preukazu /ak máte trvalé bydlisko v Nitre/ alebo dokladu o zaplatení poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v Nitre bezplatne na zberných dvoroch v meste
- stavebnú suť možno v zmysle platnej legislatívy uložiť na zberných dvoroch za poplatok 0,05 eur za 1 kg.

Seriál o triedení odpadu šitý Nitre priamo na mieru

TRIEDIM, TRIEDIŠ, TRIEDIME...

7. ČASŤ: POUŽITÉ KUCHYNSKÉ OLEJE A TUKY

Prečo zbierať olej?

Použitý kuchynský olej ako odpad znečisťuje a zanáša kanalizačné potrubia. Keď sa dostane do vody, dokáže znečistiť niekoľko tisíc litrov vody. Olej je biologicky ťažko odbúrateľný a vo vodnom prostredí redukuje kyslík potrebný pre faunu a flóru. Použitý olej obsahuje karcinogény. Jeho recykláciou sa zamedzí znečisteniu povrchových a podzemných vôd.

Kam s olejom?

Použitý kuchynský olej zberajte do PET fliaš a môžete ho bezplatne odovzdať na hociktorom zbernom dvore na území mesta Nitra. Druhou možnosťou je využiť mobilný zber oleja, ktorý sa v meste koná dvakrát do roka. Harmonogram zberu uverejňujeme na webstránke a sociálnych sieťach mesta. Za odmenu môžete získať fľašu octu alebo oleja. Treťou možnosťou je vhodiť olej v dobre uzavretej plastovej fľaši sivých kontajnerov, ktoré sú umiestnené na vybraných kontajnerových stojiskách.

Čo patrí do sivých kontajnerov?

- použité rastlinné i živočíšne oleje a tuky z domácností
- repkový, slnečnicový či olivový olej alebo maslo, masť či výpek
- oleje a tuky musia byť zbavené tuhých nečistôt a zvyškov jedál
- oleje a tuky musia byť pevne uzatvorené v plastovej fľaši

Čo nepatrí do sivých kontajnerov?

- mazivá, motorové a hydraulické oleje
- kuchynské oleje a tuky v sklenených fľašiach

– akékoľvek prázdne obaly od olejov a tukov

– akékoľvek iné komunálne odpady

Krátke info pre postup v kuchyniach:

- po vyprášaní sa olej nechá vychladnúť na panvici, alebo vo fritéze pod teplotu 50 stupňov
- potom opatrne zlejeme olej do fľaše za pomoci lievika a sitka, aby bol olej bez zvyškov potravín a vody, a aby sme ho nerozliali (ideálna je prázdna PET fľaša od kúpeného oleja, aby sme nezneškodnocovali čisté nádoby)
- fľašu dobre uzavrieme a uskladníme na tmavom a suchom mieste tak, aby sa nevyliala
- po naplnení odnesieme fľašu do najbližšej zbernej nádoby

Čo sa stane s odovzdanými olejmi/tukmi?

Po prevoze do koncového zariadenia sa použité kuchynské oleje a tuky po spracovaní ekologicky premenia na emisne úsporné biopalivo – bionaftu. Bionafta šetrí naše životné prostredie a pomáha udržiavať motor auta v kondícii.

Martin Pavelka

Vedeli ste že?

- 1 liter prepáleného kuchynského oleja znečistí 1 milión litrov vody
- z 1 litra prepáleného kuchynského oleja sa dá vyrobiť 1 liter bionafty
- jeden občan za rok spotrebuje približne 5 litrov kuchynského oleja

Nitra privítala cyklistickú elitu

Centrum mesta bolo cieľom 4. etapy medzinárodných pretekov Okolo Slovenska. Etapu dlhú 149 km odštartovali cyklisti v Prievdzi. Po troch rýchlostných premiách a troch horských premiách ich v Nitre čakalo množstvo fanúšikov a priaznivcov cyklistiky.

Tento rok písali preteky už svoju 67. edíciu. Slovenská obdoba Tour de France pritiahla na všetkých etapách veľký počet ľudí a atmosféru si jazdci pochvalovali. Na nitrianskych cestách sa predstavila hviezdna plejáda jazdcov. Fanúšikovia cyklistiky na Slovensku mali možnosť vidieť zblízka športovcov, ktorí sa zúčastňujú najvýznamnejších podujatí sveta.

Pretekári sa museli v 4. etape popasovať s viacerými stúpaniami. Hneď na začiatku sa vydali cez bojnický kopec smerom na Šútovce, neskôr Jankov Vršok. Etapa pokračovala smerom na Bošany, Skýcov, Topoľčianky, Jelenec

a po kolečku v širšom centre Nitry vyvrcholila na Štefánikovej triede. Práve tu si prebrali ceny a dresy víťazi etapy a lídri jednotlivých súťaží. Čakanie na príchod prvých pretekárov spestrilo fanúšikom vystúpenie detí z CVČ Domino, pripravené boli aj cyklistické exhibície, atraktívna tombola a stánky partnerov podujatia.

„Som veľmi rád, že Nitra sa stala cieľovým mestom najvýznamnejšieho slovenského cyklistického podujatia. Verím, že sa všetci návštevníci cítili v Nitre príjemne a Nitra bola zaslúženou cieľovou rovinkou pre esá

svetovej cyklistiky. V cieľi ich čakali fanúšikovia, ktorí potvrdili povest Nitry ako mesta, ktoré má rado nielen cyklistiku, ale šport ako taký. Ja sám som súčasťou veľkej nitrianskej cyklokomunity. Bicykel je mojou každodennou súčasťou a preto pri každom projekte, ktorý v našom meste robíme, myslíme aj na cyklistov a ich bezpečnosť. Potvrdzuje to aj rozširujúca sa sieť cyklotrás a združených cyklochodníkov. V oblasti budovania cyklotrás patrime medzi päťicu najúspešnejších miest. Aktuálne máme v Nitre okolo 15 kilometrov cyklotrás. Ďalšie kilometre máme rozpracované,” povedal na margo pretekov primátor Nitry Marek Hattas.

Cyklistické preteky boli spojené s viacerými dopravnými obmedzeniami. Okrem výluky parkovania a uzatvorenia miestnych komunikácií sa týkali aj verejnej dopravy. Vďaka ústretovosti obyvateľov nášho mesta prebehli cyklopreteky bez problémov. Veríme, že podobné medzinárodné podujatia naše mesto privíta aj v budúcnosti.

Tomáš Holúbek, Mária Snopová
Foto: Roman Oravec

Kalendár podujatí – september, október

1. – 30. september

Dni európskeho kultúrneho dedičstva
„Dedičstvo žil“ www.dekd.sk

24. 9., 17.00 / Kalvária v Nitre

Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane
prezentácia obnovy Kalvárie z pohľadu
reštaurátora Mareka Repáňa

26. 9. a 28. 9., 15.00 – 18.00

CVČ Domino, Štefánikova 63
Mladí udržiavajú kultúrne dedičstvo živé
#youngueuropeanheritagemakers
folklórne piesne a zvyky, prezentácia
a tvorivé dielne „Ako sa tvoria šúpolienky“

16. – 30. september

Oslavy svetového dňa cestovného ruchu

PREHLIADKY

16. 9. /sobota

Prechádzka jesennou prírodou
14.00, zraz pri altánku na rázcestí pred
Špecializovanou nemocnicou sv. Svorada

23. 9. /sobota

Dedičstvo staviteľa Tomascheka
16.00, zraz na Svätoplukovom námestí

30. 9. / sobota

„Príbeh rieky“ cyklovýlet
9.30, zraz pri rybárskom domčeku pri
Veľkej Hangóckej

PODUJATIA

24. 9. / nedeľa, Zoborský kláštor

Kláštorný beh – 2. ročník behu prírodou
Zobora / 8.00 registrácia
[prihlasovanie kril.sk/registracia/](http://prihlasovanie.kril.sk/registracia/)
klasztornybeh

27. 9. / streda, pred TIC Nitra

Oslava Svetového dňa cestovného ruchu –
30 rokov TIC Nitra
výstava malebných zelených miest Nitry,
koleso šťastia
16.00 „Nostalgická Nitra“
koncert dychového orchestra ZUŠ J.
Rosinského v Nitre a Vojenskej hudby
Banská Bystrica

30. 9. / sobota, Botanická záhrada SPU

MEDOKVET – festival včelích
a regionálnych produktov, hudobné
vystúpenie FS Zobor, umelci a remeselníci
tvorivé dielne „Udržateľná Nitra“

22. – 27. september / piatok – streda

Divadelná Nitra www.nitrafest.sk

22. 9. / piatok

Funny Fellows 17.00, námestie pred DAB
Endokamabinoid 18.30, DAB – veľká sála
Nezávislá kultúra v ohrození? 20.00,
DAB – veľká sála

23. 9. / sobota

Black Box výbeh 13.00, námestie pred
DAB
Kedy stromy spievajú 14.00, námestie
Odozvy gajdošskej kultúry 14.00,
námestie
Tančiareň SVET: Rómske tance 14.30,
bod.K7 – pešia zóna
Tichým hlasom. In a Calm Voice 15.30,
DAB – terasa
Babička!!! 15.30, námestie
Tančiareň SVET: Slovenské ľudové tance
16.00, bod.K7 – pešia zóna
Tančiareň SVET: Tango Argentino 17.00,
bod.K7 – pešia zóna
SME KRAJINA: príbeh ľudí, priehrady
a času 18.00, DAB – veľká sála
Príjemný ostrov 20.30, DAB – štúdio

24. 9. / nedeľa

Black Box výbeh 13.00, námestie pred
DAB
Turecký ostrov alebo Gašparkova cesta
do Ameriky 14.00, námestie
Dlhý, Široký, Bystrozraký 15.15, námestie
Tančiareň SVET: Slovenské ľudové tance
14.30, bod.K7 – pešia zóna
Tančiareň SVET: Rómske tance 15.30,
bod.K7 – pešia zóna
Držať rieku / Holding River 16.30,
nábřeží rieky Nitra
Tančiareň SVET: Tango Argentino 17.15,
bod.K7 – pešia zóna
Púť M & H 18.00, OC Mlyny + DAB –
štúdio
Z morského dna 19.30, DAB – veľká sála

25. 9. / pondelok

Hekuba 18.00, DAB – veľká sála
Banské príbehy 20.30, DAB – štúdio

26. 9. / utorok

Rozvod – Vec verejná 10.00, DAB –
štúdio
Kocúrkovo 19.00, DAB – veľká sála

27. 9. / streda

Pribina (Making Of) 18.00, DAB – štúdio
Danse Macabre 19.30, DAB – veľká sála

28. september – 1. október

/ štvrtok – nedeľa
Autosalón Autoshow
Happy Baby – veľtrh
Výstaviisko Agrokomplex Nitra

29. september – 4. október

/ piatok – streda
Deň architektúry Nitra

3. október / utorok

Októberfest
tradičné univerzitné podujatie (Meowlau
X Val, Medial Banana, SIMILIVINLIFE,
Porsche Boy)
Amfiteáter pod Zoborom

5. – 26. október

Nitrianska hudobná jeseň
jesenný cyklus koncertov vážnej hudby

5. 10. / štvrtok

Hudobný ansábel Nitra 18.00, Synagóga

8. 10. / nedeľa

Brněnský kontrabasový orchester (CZ)
18.00, Synagóga

12. 10. / štvrtok

Spevácky a klavírný koncert ukrajinských
pedagógov (UA) 18.00, Synagóga

15. 10. / nedeľa

Rácz cello quartett 18.00, Synagóga
Nitra

19. 10. / štvrtok

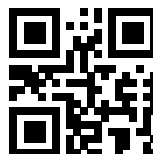
Piu trio Brno (CZ) 18.00, Synagóga Nitra

22. 10. / nedeľa

Solamente naturali / vocal ensemble
SoLa/ Miloš Valent
18.00, Bazilika sv. Emeráma

26. 10. / štvrtok

Ján Labant / gitara 18.00, Synagóga Nitra

Viac info na:
www.nitra.eu

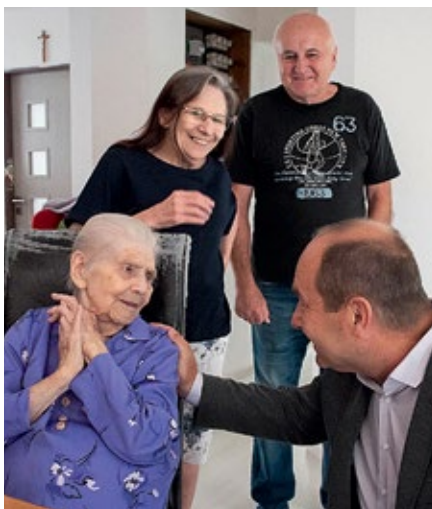

Najstaršia obyvateľka Nitry oslávila 105 rokov

Juliana Jarošová sa narodila v roku 1918 a svoje jubileum oslávila v júni. S rodinou žije v Horných Krškanoch.

„Podobne sme sa u pani Jarošovej stretli aj pred dvomi rokmi a musím povedať, že sa vôbec nemení, uchováva si svoju životnú energiu. Bolo to pre mňa vzácné stretnutie. Želám jej hlavne veľa zdravia a radosti do ďalších dní života,“ povedal primátor Nitry Marek Hattas, ktorý bol jubilantke osobne zagratulovať.

Ku gratulantom sa pridal aj poslanec za Krškany Miroslav Gut. Podľa jeho slov je pani Jarošová milý

a usmievavý človek s bohatými životnými skúsenosťami a dobrou pamäťou. „Bolo pre mňa veľkou čťou patriť medzi osobných gratulantov a môcť sa trochu porozprávať aj o rokoch dávno minulých. Ku krásnemu životnému jubileu jej z celého srdca prajem pevné zdravie, veľa šťastia, radosti zo života a pokojný život v kruhu svojich najbližších,“ gratuloval Gut.

Juliana Jarošová je najstaršou obyvateľkou mesta. V Nitre žije ešte jedna pani s rovnakým krstným menom, ktorá bude mať v novembri 105 rokov, rovnako ako pani Juliana.

Lenka Mareková

Rubrika: „Nás sa to ne(do)týka?!“

Viete čo sú to sociálnopatologické javy v spoločnosti, aké sú ich dôsledky a ako s nimi vieme bojovať? V najbližších číslach Radničných novín sa vám v rozhovoroch s odborníkmi pokúsime priblížiť vybrané negatívne javy, s ktorými sa nielen v našej spoločnosti, ale aj v našom meste dlhodobo boríme.

Sociálnopatologické javy predstavujú súhrnný pojem na označenie všeobecne nežiaducich, negatívnych javov v spoločnosti. Veľmi úzko súvisia so stavom spoločnosti, pričom citlivo reagujú na spoločenské zmeny a ich následky.

V súčasnosti vnímame ako najvypuklejšie nežiaduce javy v spoločnosti násilie voči jednotlivcom a skupinám, týranie a zneužívanie detí, závislosti, nenávisťné prejavy, šikanovanie, suicidalitu, bezdomovectvo, záškoláctvo, obchodovanie s ľuďmi. Ani nášmu mestu sa nevyhýba nárast negatívnych spoločenských javov a preto sme sa rozhodli s nimi

bojovať ešte aktívnejšie a prijímať účinné opatrenia na ich riešenie.

Jedným z aktívnych opatrení na riešenie spoločenskej situácie v meste Nitra je aj vytvorenie pracovnej pozície referenta pre sociálnopatologické javy a zároveň odborného konzultanta pre oblasť domáceho násillia. Pozícia odborného konzultanta pre oblasť domáceho násillia je financovaná z projektu neziskovej organizácie Centrum Slniečko „Bezpečný ženský dom – krok k životu bez násillia“, ktorého je mesto Nitra partnerom. Uvedená pozícia je vytvorená na obdobie trvania projektu. Na Mestskom úrade v Nitre, odbore sociálnych služieb pracuje od 1. 11. 2022 na uvedenej pozícii Martina Svitačová. Jej úlohou je najmä prepájanie jednotlivých subjektov pôsobiach v oblasti a vytvorenie multiinštitucionálnej spolupráce. V spolupráci s miestnymi inštitúciami a organizáciami iniciuje preventívne aktivity a koordináciu prevencie, monitoruje a analyzuje situáciu v meste a informuje

o činnosti preventívnych, poradenských a iných odborných zariadení a o preventívnych programoch. Podieľa sa na prepojení informácií a služieb a skvalitnení systému podpory a pomoci pre obe domáceho násillia. Zároveň sa aktívne podieľa na realizovaní osvetovej činnosti.

V najbližších číslach radničných novín si môžete prečítať rozhovor o problematike domáceho násillia a násillia páchaného na deťoch s Marianou Kováčovou riaditeľkou neziskovej organizácie Centrum Slniečko, ktorá už vyše dvadsať rokov pomáha týraným ženám a ich deťom.

Zaujala vás daná téma? Riešite aj vy alebo vaši blízki náročnú životnú situáciu? Vaše pripomienky alebo otázky na prizvaného odborníka môžete zasielať na emailovú adresu svitacova@msunitra.sk.

V júli nás navždy opustili títo Nitrania

Matilda Abaffyová
vo veku 94 rokov

Rastislav Aitner
vo veku 52 rokov

Jozef Bajla
vo veku 76 rokov

Paulína Balíková
vo veku 90 rokov

Jozef Balontay
vo veku 75 rokov

Vojtech Barborík
vo veku 70 rokov

Juraj Bednár
vo veku 40 rokov

Juraj Benko
vo veku 53 rokov

Jozef Bóna
vo veku 93 rokov

Ján Bradáč
vo veku 96 rokov

Vladislav Brezina
vo veku 77 rokov

Anna Budayová
vo veku 73 rokov

Lýdia Bulková
vo veku 67 rokov

Emília Cigáňová
vo veku 95 rokov

Jozefa Čmárová
vo veku 75 rokov

Anton Deglovič
vo veku 93 rokov

Viktória Dimova
vo veku 97 rokov

Ladislav Ďuračka
vo veku 73 rokov

Mária Emanuelová
vo veku 73 rokov

Marián Franc
vo veku 84 rokov

Iveta Fürstenzellerová
vo veku 62 rokov

Ľudovít Gajdoš
vo veku 73 rokov

Peter Galo
vo veku 72 rokov

Pavol Gašparík
vo veku 68 rokov

Matilda Habayová
vo veku 92 rokov

František Havlíček
vo veku 75 rokov

Mária Horská
vo veku 90 rokov

Valér Chrenko
vo veku 87 rokov

Milan Kelemen
vo veku 71 rokov

Marian Klenko
vo veku 72 rokov

Marta Kolenová
vo veku 68 rokov

Anna Kóňová
vo veku 61 rokov

Margita Krakovíková
vo veku 62 rokov

Peter Kuchár
vo veku 72 rokov

Ján Kukučka
vo veku 85 rokov

Peter Kvasnica
vo veku 68 rokov

Angela Kyačková
vo veku 93 rokov

Helena Lacušková
vo veku 93 rokov

Blanka Lakatošová
vo veku 67 rokov

Ľubomír Látečka
vo veku 67 rokov

Ivan Leckéš
vo veku 60 rokov

Anton Mányi
vo veku 67 rokov

Jozef Mášik
vo veku 81 rokov

Alžbeta Maťašovská
vo veku 87 rokov

Štefan Matesko
vo veku 71 rokov

Tatiana Micháľková
vo veku 71 rokov

Mária Miková
vo veku 90 rokov

Ján Minárik
vo veku 62 rokov

Dušan Nevín
vo veku 80 rokov

Edita Nováková
vo veku 86 rokov

Jozef Palka
vo veku 79 rokov

Jozef Paulovič
vo veku 75 rokov

Helena Peniašková
vo veku 84 rokov

Ján Pintér
vo veku 86 rokov

Anna Poláková
vo veku 83 rokov

Pavel Rácz
vo veku 77 rokov

Lívia Rafaelová
vo veku 36 rokov

Danica Schusterová
vo veku 72 rokov

Viliam Stražanec
vo veku 41 rokov

Ladislav Sykora
vo veku 78 rokov

Ľuboslava Szalayová
vo veku 72 rokov

Jozef Šabík
vo veku 88 rokov

Elemír Šášik
vo veku 80 rokov

Helena Šimková
vo veku 85 rokov

Helena Titková
vo veku 73 rokov

Karol Tvrdoň
vo veku 77 rokov

Jozef Valachy
vo veku 69 rokov

Juliana Vargová
vo veku 92 rokov

Ľudovít Zhorela
vo veku 86 rokov

Marián Žitňan
vo veku 75 rokov

	AUTONÓMNA OBLASŤ (SKR.)	1		KRESLO	KVALITNÁ KOŽA	KLAVÍR (SKR.)	FRANSKÝ KUPEC	HLAVNÉ JEDLO DNA		ČESKÝ VÝROBCA OBUVI	DOTIERAVÝ HMYZ	2	BENINSKÁ RIEKA	HAD Z KNIHY DŽUNGLÍ
ABVOLT (ZN.)			KŮŇ TEHLOVEJ FARBY						TRUS HLŮDAVCOV					
OKREM INEHO (SKR.)			UROB SLABŠÍM ODDELENIE V NE-MOCNICI						ZNAČKA PENY DO KÚPEĽA ŠTÁTNY (SKR.)					
	TU MÁTE DOJČI, PRIDAJAJ					3								
SPODNÁ ČASŤ RASTLINY						ODTIAĽ							ORIEN-TÁLNE KORENIE	ZUBNÝ POVLAK
PREHOL											DROBNÉ A KRÁTKOD. PREDMETY (SKR.) ALKOHOL			
SKRATKA JUNIORA			HLUPÁK (HOVOR.)	ZNAČKA OBLÁTKOV						NALIEVAL				
POMÔCKY: GVAŠ, OLI, SAMO	ATMOSFÉRA (SKR.) JEDNOTKA ELEKTRIC. ODPORU									RYBIE VAJÍČKO				
DRENÍM POŠKOĎ										MRAVO-KÁRCA				
UROBIL POHYB										CITO-SLOVCE PREKVA-PENIA			VEĽKÉ OČI (EXPR., POET.)	PRIEHRAĎA PRE HYDINU
NÁMORNÁ MIERA					KRYCIA VODOVÁ FARBA	SOLMI-ZAČNÁ SLABIKA	MRAVNÝ CHARAK-TER	KADIAĽ		ÚCTIVO ŽIADAJ	OPAK DNA PONAÚ-ČENIE			
	OXID UHOINATÝ (ZN.) NIE TAM			OBYVATEĽ GRÉCKA OTÁZKA NA 1. PAD					ROZSTRE-KUJE KVAPKY					
STORO-ČIE (SKR.)			MENO KVETO-SLAVY IRIDIUM (ZN.)						LOVEC RAKOV SKRATKA RECEPTU					
MUZIKÁL S MA-DONNOU						PORODILO								
MUŽSKÉ MENO (11. 11.)						OTRAVA KRVÍ							EURÓPSKA KOMISIA (SKR.)	

Nitrianska vinohradnícka oblasť.

História vinárstva siaha v tejto oblasti hlboko do minulosti, z oblasti Nitry sa zachovali najstaršie historické dôkazy o existencii (tajnička 1) a vinárstva na Slovensku. Ide o tri staroslovienske modlitby pochádzajúce z obdobia Veľkej Moravy. Predpokladá sa, že základy vinohradníctva v tejto oblasti položili (tajnička 2) mníši zoborského kláštora v 9. storočí. Chýr o tunajšom víne sa začal šíriť po Európe v 18. a najmä v 19. storočí, kedy (tajnička 3) mesta Nitra predávali víno aj do okolitých krajín.

Mesto
Nitra

Meno Priezvisko....

Telefónne číslo....

Zapojte sa do súťaže o tri publikácie o Nitre.

Riešenie krížovky spolu s kupónom a vašim telefónnym číslom pošlite do 31. 10. 2023 na adresu:

Mestský úrad, Odbor komunikácie a propagácie,
Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra alebo emailom
na redakcia@msunitra.sk.

Výhercov budeme kontaktovať telefonicky.

Krátke správy

Klub darcov: Zažite dobrý pocit z darovania

Grantový program Nitrianskej komunitnej nadácie ponúka možnosť rozhodnúť o podpore komunitných projektov v Nitre. Členom Klubu darcov sa stávate darovaním sumy 20 eur a viac. Prihlásiť sa môžete elektronicky na bit.ly/klubdarcov2023 do 22. novembra. Následne budete hlasovať o tom, ktorý projekt postúpi do finále. 26. novembra sa uskutoční slávnostné stretnutie Klubu darcov, na ktorom budete môcť znova hlasovať a ovplyvniť poradie projektov vo finále a ich podporu.

Nitra si pripomenula 79. výročie SNP

Slovenské národné povstanie patrí historicky medzi najvýznamnejšie udalosti našich dejín. Slávnostné zhromaždenie s kladením vencov k Pamätníku víťazstva pred okresným úradom sa uskutočnilo vo štvrtok 24. augusta. Na akte boli prítomní predstavitelia kraja, okresu, mesta Nitra, predstavitelia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, príslušníci Ozbromených síl SR, Policajného zboru SR, predstavitelia politických strán a hnutí aj viacerí obyvatelia Nitra.

Biela pastelka aj v našich uliciach

Verejná zbierka Biela pastelka bude už po dvadsiaty druhýkrát v uliciach slovenských miest a obcí. Dobrovoľníci a dobrovoľníčky nebudú chýbať ani v Nitre. Pomôžte nevidiacim a slabozrakým vychutnať si život podľa ich predstáv! Ako?

- Pošlite SMS v hodnote 2 € na číslo 820
- Pošlite dobrovoľný príspevok na účet www.bielapastelka.sk
- Prispajte v uliciach slovenských miest 22. septembra

Deň architektúry: 13. ročník festivalu architektúry prinesie pohľady na konštrukcie

K 135 českým a slovenským mestám sa pridá aj Nitra. Od 29. 9. do 4. 10. sú pre návštevníkov pripravené výlety za architektúrou – cykloprehliadky, prednášky, výstavy, workshopy, filmové projekcie a diskusie. Podrobný program nájdete na facebook.com/denarchitektury.nr.

Parkovať na chodníkoch sa bude dať iba tam, kde je značenie

Mesto Nitra sa pripravuje na zmenu zákona, ktorá znemožní parkovanie na chodníkoch. Spravilo si analýzu miestnych ciest, na ktorých sa aj dnes parkuje na chodníku. Pri kritických úsekoch mesto navrhlo označenie chodníkov tak, aby ostalo parkovanie na chodníku zachované aj v zmysle novej legislatívy. Aktuálne sa pracuje na odsúhlasení dopravného značenia. Ide najmä o ulice Na Hôrke, Partizánska, Mikoviniho, Benkova, Bizetova, Novomeského, Petzvalova, Jedlíková, Dlhá a Nová. Uvedené vytypované lokality, kde ostane zachované parkovanie na chodníkoch, sú najmä na sídliskách, kde je problém s parkovaním už teraz a ak by tu nebolo možné parkovať aj na chodníkoch, situácia by sa ešte zhoršila.

Od 22. do 27. septembra bude Nitra žiť divadlom

32. ročník Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra prinesie súčasné divadelné umenie z rôznych krajín Európy, ale aj rôznorodé diskusie, prednášky, koncerty, workshopy a program pre najmenších, divadelné predstavenia v sekcii Divadlo mladých. Informácie o programe a predpredaj vstupeniek nájdete na www.nitrafest.sk.

16. → 30.
september '23

SVETOVÝ DEŇ
CESTOVNÉHO
RUCHU
27.9

Oslavy

SVETOVÉHO DŇA CESTOVNÉHO RUCHU

Prehliadky

tvorivé dielne

KONCERT

Podujatia

Mesto Nitra

TIC NITRA

TICadlovo

SPU
Státna
poľnohospodárska
univerzita v Nitre

SPU-BZ
Brazzavská
záhrada

Pod záštitou primátora mesta Nitry Mareka Hattasa

XVII. Nitrianska hudobná jeseň

5. 10. – 26. 10. 2023 / 18:00
Synagóga, Nitra

